

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

НЕДЈЕЉНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

БРОЈ 29.

НА ПЕТИЊУ, У ПОНЕДЕЉНИК 29. ЈУЛА (10. КОЛОВОЗА) 1874.

ГОДИНА II. (IV.)

„ГЛАС ЦРНОГОРЦА“ излази сваког пута петком. Сваке за ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ год. н. 6; по год. 3; четврт год. н. 1. 50. н. За СРБИЈУ год. н. 7; по г. н. 3. 50.; четврт н. 1. 75. н.
За свако друго земље год. н. 7. до год. н. 4; четврт год. н. 2. За остале земље се за ред 5 водела. Предплата и све издршке ишау се администратора, а донос уредништву на Петине.

СРПСТВО И ХРВАТСТВО.

Ту скоро у једном броју, а и први човјекао примљив, ни смо изјављивали наше искрено сажаљење због немиријих појава у одношају међу јужнијом Савенијом, а нарочито међу Хрватима и Србима, и позивали смо, у највијеру доброј, са озбиљношћу изјављујући, да престану међу браћом такви небратски одношаји, и да се споразумијемо у највијеру положењима, у цијељи заједничкој, а за опште добро наше.

Заблажити том тежњом, нас је морио обрадовати дубљински „Словенски Народ“ својим чланком под горицијем насловом у броју 173. Тај народни орган наше браће Словенца излаже и стгу насло, размотра исто зло, т. ј. нашу неслогу, трпење, управо непријатељство српско-хрватско. Политичку разлицију међу Србима и Хрватима доводи он од Вука Караџића, назад тридесет година изговорице ријечи: „Сви и свуда Срби“. То је, вели, истакло Анта Старчевића са узвиком: „Сви и свуда Хрвати“, само што је, додаје „Слок. Н.“ Старчевићев призив десет пута по-сражнији и продржнији. Ми нећемо пратити редом искусе у поменутом чланку, јер носећа тежња за споразумљеном, озбиљном жељу за припремањем околности, за које би вођае иначе запели, а које су нас до сада само потогнијале, раздрожљивост, и ређале отуђивање и раздор. Намећемо овдје само главни насло, ово закорице ријечи „Словенскога Народа“:

„Наша Словенија је Српство и Хрватство једно као друго, једнако мило и драго. Брат нам је Србин и брат нам је Хрват. Наше сипатије једнако су поделењене међу њима. А из свега срца сажалељемо њихов међународни раздор, који је штетан не само за њих обоје, него и за нас и за све Југославијство. Доста је да сте и мали једнога Вука Бриковића! Када би нас Срби и Хрвати хтјели послушати, ми би смо стави међу њих, пружили би свакоме једну руку и рекли би смо: споразумите се, сложите се, сједините се!“

Рекосмо, на овата позиваљемо, да се радујемо овој изјави, и од свега срца желимо, да се појаве и сусрету на свакој страни нашега славјанског пута такве мисли. Такве искрено изјављене мисли брзо би морале постати и постале би дјело, које се зове — морално јединство Југославијских народа. А то је оно за чим коримо сви тежити, и без којегга најјесно никуда пристићи и ништа кадри. Оно је почетак, или још правље рећи, оно је темел, на којем једино можемо развијати и наш политичко-народни живот и основати нашу будућност. Док неостваримо наше морално јединство, ни не само да не можемо мислити на наше народно-државно јединство, него се слабење, да не кажемо биш никаквице, успреху можемо надати и од највијеру тежња и напрезања у садашњим засебнијим положењима наших.

Сложни, дружни, удружени у једној и сали постајемо ми свијом, и који се једино може и мора наш препорађати развити, снага, којиј ћемо не само одољећи нашим непријатељима, него и сипатије свијета задобити. Не може бити правогга разборитогга родољуба, ни Србина ни Хрвата, ни Бугарина ни Словенца, који неби

био осуједољен да од солидарности југославијског племена зависи успјех у њиховијех засебнијех задатацима. Доста много, а њиховијех тежња у будућности св савјем. За то ми и настаје дужност највијеру и најсипатије, да раде на томе удружењу.

Ми смо у предпрошлом броју у чланку „Хрвати и Срби“ говорили опширно и јасно о овој ствари и учинили први корак споразумљењу, изјавили смо се, да би свема нужно било, да се сви самостални југославијски листови сложе у једном програму, како у погледу засебнијех донашњих послова и одношаја зарад бољег и сипатије постижења, тако и у погледу спољашњијех својих тежња зарад заједничког стремљења и потпомагања до истијех. За то се за овај нах нећемо упуштати даде. Само ћемо и опет препоручити родољубима да развијате о оном, да забацие све залудне мисли и настроне или народно-себичне тежње, па да искрено, озбиљно и живо првоу на рад у ову цијељ.

Споразумијемо се, сложимо се, удружимо се!

НАШЕ ШКОЛЕ У ГОД. 1873/4.

III.

(К.) Нишућа ове врте о нашнјек школама уз признање доброга стања и дивног успјеха у овој години, пријетијемо по дужности и у највијери, да напредак још бољи буде, да има и њиховијех недостатака, који се могу лако попуити, а то тим прије и лакше, што је школски живот међу њима нов и сипатије, — а интерес школског напредка и циљ који се мисли постићи то изјавиња.

Нема сумње да свака добро уређена школа прије свега треба да има да овај рад и потреби та учила. Јер што је једино занацији адат, то су учитељу школски учила, и као што занацији боа потпуног адата није могуће савршено израђивати његове послове; тако исто и учитељу, па ва и најјеспобитији био, ако је дашен јужнијек срестања, није могуће да му де у раду неговано не покажу сметње, — и многе иначе прописане предмете не може без њих предавати. За то ваља да свака школа, осим потребних књига има ваља и у обилности сваког материјала за свакидневну употребу, а уз то за јој ваља на руци школске итацие, писмарице, различне слике за очитљену наставу, по најновијој системи рачуњаља, за предавање земљописа глато и уз то нужне земљописне карте и неке најпотребније физичке апарате и т. д.

Недостатак нужних школских апарата не олака се само код нас. Од те болести, на жалост, пате свада школе у нашега изроду. Ма, до душе, неби итали разлога тужити се да смо са сипатијеми овнјех ствари. Досадња школска управа настојавала је да се ова пратина попуни, и у томе нијеју јој баш особите сметње наносила потребна средства; али нешто мало врејеме од како се у нас на школи почело ратити, а уз то околност, што доста обилати трошак за набавку овнјех ствари ваља да видне на дотичне општине у којнјима се школе налазе, а при том и новчино принаме школе биле свада у општињама најповољније, — па све то учинило је, да није могуће било до сада ни све ствари набавити нити све школе истијеца попуити. За то нека је прва брига школскијех старатељима, да употребе свој уплати и да учине све што је могуће, да се наше школе сипатије и поцпево јужнијек училања.

Има још један од поглавнијех предмета, на који треба у основнијем школама да се обрати

што важе шавља. Ондје развијемо предавање природних наука. На овој рубрици под нас није се до сада неоско ређало, а томе је једина и поглавнија узрок, што наши учитељи нијесу за овај посао била вљедно доволно спремени. А да се ова пратина попуни, потреба би било да се првије свега урсте у круг предмети који су у црногорској богословији уче и природне вгуде као обилгитан предмет. Овај недостатак у тме заводо и првије је очикан, па за то, без оклевања, треба одна наступајуће јесени наредити и узавести, да се редовно предају у богословији и природне науке, јер је томе заводо код нас једино повјерено за сада, да припрема аптомце за народне учитеље.

Могуће да би смо у стању били још штогод ваћи и споменути што би смо могли ставити на вагу с оне стране, гдје се прикупљају недостатаци и сметње које се у нашим школама овајају, али знајући, да све у свијету има своју добру и хрђаву страну, и тјешћи се тајем, да се код нас, са највишом вољом рада око просвјетне ствари, и да у томе неисклазило на сметњу уз најјеспобитије мишеље и рад код најближег вјесте, него шта важе, то нах је највашиа потпора и одатле потиче наш иницијатива за све оно што се односи у корист науке и осталогга напредна у нашој домовини, — остављамо за сада то у вјерењу прега досадњем раду и напретку, да ће у будуће бити све важе онога, што би овом могло скелати просвјетном напредовању и раду у Црној Гори.

У завршетку овог говора о оногодишнем стању народних школа у Црној Гори, слободно смо даи изрази нашеме патриотском индизи, да ћемо и у будуће, по нашем митишењу, бити у томе притјатном положају, да све боље и боље гласове о овом доносимо, и да ће још садашњи нараштај дочекати оно сретно стање, над важе нашој остатбини просвјета важе користи и добра доносати, него што је славе доносиско до сада бољко воде и јуначко прегнуће.

КАСТЕЛАРОВА ИЗЈАВА.

Гласовити штаповски патриота дрво је овнх авна у Градина придом једнога републиканскогга митишења, који је уједно и програм. Најприје изјавио се на сипатије за модерне идеје, па за тим вистаено озаво:

„Ми хоћево слободу; тај битији, да, најбитнији принцип цивилизације. Како што се човјек мора сам створити живот, јер другачије неби био одговоран за она дјела, која га заједно дину и понизују, тако исто морају и народи узнати тежеља права, која рађају идеје, којима се ове расуњају и раширују понут чаробна сила от различитогга вјерјења индивидуалних мисли па до најважније вршиња владе, да небуде могла ниједна страна моћ управљати судбином народа и да небуде могла одлучивати о његовом удепу понут времења, која су нам у жалосној успољени. За то је управо прво наше начело, начело слободе. Ми јесмо, ми смо били па ћемо и остати странка битно либерална. (Одобравају).“

Слобода, која још јуче биш позиваљу једнога разреда учачства, јест данас право свако, јест обилито право грађана. Знаватени науки, напредак обртности, вајемити саљубена подваљеност, једнаке дужности на све дуле, једноличност законна, штовање, које гојице према свакому поштепоноу знању, његовање радне и везаних производних сила, вајдубља чувствва, најдаље идеје, које су заставнином политичком уређењу, земља, вода, свијело, топлина, производна организме на нашем планету: сва та отајемита дјеловања створила су од модернога друштва демократију, која је неуколљива, непобјељива, која је девинитина.

штабном ошцару, мајору барону Корцу, витеш-ки крст ордену кнеза Даниила за независност Црне Горе.

— В. Св. наш кнез поделно је орден кнеза Даниила првог степена:

Г. Катару, председнику румунскога министарскога савета.

Г. Бојереску, министру спољних послова.

Г. Флореску, министру војеног.

Г. Митилнеу, начелнику министарства спољних послова, трећег степена; и

Г. Стурца, кредитним заступнику Румуније прв своје двору.

Н О В О С Т И.

СРП ВОЈВОДИНА. — Сабор је, изабравши Ивачковића за патријарха, одложио своје сједишце за десет дана, док царско потврђење дође. Ивачковић је јавно сабору, да се прва избора, изјавио је, да ће га и цар потврдити. Једне калуђерске молбе изјављују, да ће се српске владике жалити цару, што је сабор живо њих међу Румунима (према је Ивачковић рођени, срцем и душом Србин) тражио патријарха, па ако ни жалба не буде увњена, т. ј. ако цар Ивачковића потврди, да ће дати сви оставке и поћући се у калуштер. Не знамо, је ли то истина, ни то би довело било најнаметније да тако учине, и народу своје учинили би тјера и против своје воље, изјабуду услугу.

ФРАНЦУСКА. — Народна скупштина одгодила је своје сједишће до мјесца Децембра о. г.

ЊЕМАЧКА. — Берлинска влада послала је неколико својих ратних бродова у шпанске воде, да заштите у случају нужде своје држављане и да пази, да Карлосина не долази помоћ са стране. То ће исто и Инглешка учинити.

К Њ И Ж Е В Н О С Т.

ПЈЕСМЕ МИТЕ ПОПОВИЋА

изјавише баш сада из штампе. Оне изјавише 26 штампани табак у цијену илн стависно само 1 и 20 новч. Како је ово веома крјасна збирка пјесама нашег омиљеног пјесника, надали се да ће њаи млађи свијет, парочито љепотнице ову књигу радо себи набавити.

На 10 књига дајемо 1 на дар.

Наручбоника нех се приода вапара. Свака ће се наручбоника брзо и тачно уз плату у натов извршити.

Панчево, 13. Јула 1874.

Књижара краће Јованковића.

НАЗНАЊЕ.

Да би сви могли бабиблиотеке и научнеке књиго и стране подупно снабдевати, ријешили смо се отворити

АНТИКВАРИЈАТ

за све српске и хрватске књиге које су од неке књиго важности. С тога позивамо сву ону господу, која имају старих српских или хрватских књига на продају да нам пошаљу списак преко истах, у коме ће тачно наред, годину штампања, величину књиге, врсту повеза, изглед књиге (да ли је добро и често одржана, или похаљана) заједно с условима означити.

Овога признава нека су ужална она госпо-да књижевници и издавачи српско-хрватских књига, који с нама у свези не стоје, да нам изложу од својих до сада издатих књига 20—50 примерака (поема садржини) припослати. Нове књиге нека нам се одмах чин изштампале изложу пријавом на тај начин, да нам се по једна књига поштом под крстом (Kreuzband) са означеним цијеном, припошме. Што је за нас задржаћемо, што није враћемо аричководно поштомачу навраг. Само ћемо тако моћи вршити тачно књижеарски позив. У Панчеву, 13. Јула 1874.

Књижара краће Јованковића.

РАЗЛИЧНОСТИ.

(О пожару у Њикагу) име „Тајмс“ бројојачку из Филаделфије од дне 15. о. и. Ватра је планула у уторак послје подне у дрвеној једној кући у Стате Стрету, сјеверно од дванајесте улице, кјикових 400 јарда западно од икхиганскога језера, а прваа сјеверу до Ван Бурон Стрета. Похраним ковад дружа се од језера права западу 200 до 400 јарда, а велик је 60 ара. Кјикових 100 ара погођено је, 1871 г. при великом пожару. Изузеши неколико хотела и неколико елегантних аријатских кућа бијаху изгорјеле куће све и мало вриједне. Изгорјела је пошта, прва црква Баптиста, три велика хотела и Кјолашито Адемо. Јутрос је ватра погашена; свега скупа изгорјело је 40 четворокута кућа, кјара је кјикових 5 милијона долара. Двије су петине вриједности осигуриве. Погинуло је шест људи. Трговци нису пожаром много настрадали, те их није ниједан био под степив или запово у послу. Начелник бостонски понудио је граду помоћ.

(Светковина у Исландији). Недавно прослављена је на Исландији слава хиљадугодишња, од кад је Исландија начелена. Светковина је оићената и народна. Исландија видела је при пут краља и краљевске дворјанике. Из Данске, под коју Исландија свода дошла је уз двор много најотјенијих лица страним службено, страним добро воље. Инглешка је навршила знаменит број то су већ изодизили на пут. Овом пригодоm бити ће занимиво чути, да на Исландији жњи весео, добар народ у задовољству под уставом, што се је изворио онђе не догађаих околности различно.

С Т Е Ч А Ј.

У богословији четинској отвара се за јуџу школску годину једно учитељско мјесто.

Од комитетата за исто мјесто захтева се: да су са добрим усрјехом свршили гимназију и богословију, да су православне вјере и пријерног моралног владјења.

Годинања је плата учитеља богословије 800 ф. у злату са петгодишњи повишењем 20% даље слободни стан или за исти повнани накнада. У ике најмештња једном за заада даје се 100 ф. и учини трошак до Четинја издроме професору.

Ко жели ово мјесто плати, нека се обрати са нужним сједодчама потписаноме најдаље до 20. Августа по старом календару.

Четинје, 20. Јула 1874.

Висармон Јубина,
вријавикрет и ректор богословије.

ХАМБУРШКО-АМЕРИКАНСКО

ПАРАБРОДСКО ДРУШТВО НА АКЦИЈЕ ЗА ДИРЕКТНИ ПРЕВОЗ ПУТНИКА И РОБЕ
ИЗМЕЂУ ХАМБУРГА И ЊУ-ЈОРКА.

ПОЛАЗИ СЕ:

Из Хамонје 1. Јула. | Из Тирнигије 15. Јула. | Из Помеганије 29. Јула.
„ Физизије 8. Јула. | „ Вестфалске 22. Јула. | „ Холштајна 5. Августа.

ЦИЈЕНЕ ЗА ПОДВОЗ:

I. мјесто 165, II. 100, III. мјесто 45 нем. талијер.

Банка изјавиња за путнике и робу објавињана агент друштва

Аугуст Болкен, наследник Вилг. Магер
33/34 Адмиралтетека улица у

Хамбургу.

За ЦРНУ ГОРУ поставили смо ившу агенцију на Четинју

НАЈЛЕПТИНИЈИ НОВАЦ

у Аустро-Угарској може се добити по 50/0, 51/2, 0/0, 50/0, и 70/0 на орање земље и куће које се под најам изложу на ивше година уз одалагу. Ближа условија издаје

„Општа прометни Завод“
у Sertomašu у Вацокој.

(10—1)

О Г Л А С.

КОШУЉЕ МУШКЕ. Прва глатка порубчиња, порубчиња изшарана као пукоти, листиња, дрворези, шупљике, (саго) и везена са мало и много веза, и најбоља паршички специјалитет за отмен сајет, густ и крој женјали. (Добљину од голог врта мољан). Од ширтинга инглешног јаке као платно 1—25, 1—50, 1—75, 2, 2—50, 3 ф. Модне и везене 3, 3—50, 4 ф. Шарене кретон и Оксфорд 2, 2—50, 3, 3—50 ф. Од оиња и постојана холоид платна 1—50, 1—75, 2, 2—50, 3 ф. Од оиња и постојана румбург. пл. 3, 3—50, 4, 4—50, 5, 6 ф. везене паршике 7, 8, 9, 10 ф. Румбург. гаће пољачко и мађарске 1—25, 1—50, 1—75, 2, 2—50 ф.

ЖЕНСКЕ КОШУЉЕ. Од ширтинг платна модне и везене 1, 1—26, 1—75, 2, 2—50, 3, 3—50, 4, 4—50 ф. Од оиња и постојана хол. платна. Модне 1—50, 1—75, 2, 2—25, 2—50, 2—75, 3 ф. Богато везене 3, 3—50, 4, 4—50, 5, 6 ф. Од оиња руком ткава румбург. платна модне 2—50, 3, 3—50, 4, везене 5, 6 ф. са модним уметцима и паршичким везом 7, 8, 9, 10, 11, 12, ф. Сплавнице са дугачким рукавима 2, 2—50, 3, 3—50, 4 ф. Везене 5, 6 ф. Корзети реклане са уметцима и везом 1—50, 1—75, 2, 2—50, 3, 3—50, 4, 5, 6 ф. Фризур огртач 1—50, 2, 2—50, 3, 3—50, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 ф. Гаће са уметцима и везом 1—25, 1—50, 1—75, 2—50, 3 ф. Кошуље за мушку и женску дјецу шарене, ширтинг и платнене 1, 1—25, 1—50, 1—75, 2, 2—50 ф. Гаћеце 1, 1—25, 1—50 ф.

За траезу чаршаво, коначна даљавшко најтежи 2, 3, 4, 5, 6 ризи дужине 2, 3, 4, 5, 6 ф. Гарнитуре, чаршав и за свако по један салвет, даљавшке најтежи за 6, 12, 18, 24 лица 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 ф. — Салвети и пешкира коначна даљавшко туже 5, 5, 7, 8, 9, 10 ф. Мараке румбург. туже 2, 2—50, 3, 3—50, 4, 5, 6, 7, 8 ф. од багист платна 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 ф.

50—45 ризи 3/4, широко добро чинаид холоид и румбург. плат. 17, 18, 20, 22, 25, 30, 35, 40, 45, 50, 60 ф.

Јастук од ширтинг платна клоат 1, 1—25, 1—50 ф. Шинговани 2, 2—50 ф. Везен 2—30, 3, 3—50 ф. Од најбољег румбург. платна клоат 1—50, 2, 2—50, 3 ф. Шинговани 2—50, 3, 3—50, 4 ф. Везен 2—50, 3, 3—50, 4, 5, 6, 7 ф. Јорјавски чаршав кошта тољико колико три јастука. Гарнитуре са паршичким кунст везом (изложба) дјете јорјавске кале и шест јастука на све четири стране везени 125, 150, 175, 200, 250, 300 ф.

Прва за мушке и женске кошуље шивене и везене од 50 нов до 2 ф. Паршички везене 2, 2—50, 3, 4, 5 ф. Ширтаре и уметни везени (Zugehör) за кошуље, сукње, рекле, јастуке од 10 нов. до 2 ф. рив. Куција могу својих материја периво руком и машином код ивше дати шити, по најновијим паршичким моделима.

Еспан шадла рет Nachnahme узлачно, пошито, по најјективијој фабричној цијени, и не пасујуће навраг аричак.

Адреса: ALEXANDER STANISCHITS & befugt Wash-waren-Fabrikant, Luget Nr. 0 1. WIEN.